

– Hakemli Makale –

TÜRKİYE’DE ARAPÇA İLAHİYAT PROGRAMINDA YÜRÜTÜLEN SİYER VE İSLÂM TARİHİ DERSİ ÖĞRETİMİNDEKİ BAZI PROBLEMLER VE ÖĞRENCİ BEKLENTİLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Ali DADAN

Dr. Öğr. Üyesi, N. Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi
İslam Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
alidadan@gmail.com

Öz

Türkiye’de son dört yıl içerisinde öğretim vermeye başlayan Arapça İlahiyat programında Türkçe ilahiyat programlarında olduğu gibi Siyer ve İslam Tarihi dersi bulunmaktadır. Bu dersler birinci ve ikinci sınıfta her iki dönemde de zorunlu olarak yürütülmektedir. Tebliğimizde Türkiye’de Arapça ilahiyat programında yürütülen Siyer ve İslam tarihi dersi öğretimindeki bazı problemler üzerinde durularak bu konudaki öğrenci beklentileri üzerine değerlendirmelerde bulunulacaktır. Problemlerin tespit edilmesinde ve değerlendirmeler yapılabilmesi için Necmettin Erbakan Üniversitesi Arapça ilahiyat Programında okumak da olan öğrencilere bir anket yapılarak bu programın içerisinde Siyer ve İslam Tarihi dersinin mevcut durumunu betimlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyer, İslam Tarihi, Arapça, İlahiyat Fakültesi.

On Some Problems and Students’ Expectations in Siyar and Islamic History Courses at Arabic Theology Program in Turkey

There have been Siyar and Islamic Hictory courses in Arabic theology program like in Turkish theology program in Turkey for the last four years. These courses are compulsory in both the first and second semesters. Our paper emphasis on some problems in education of siyar and islamic history courses in the Arabic theology program. and Islamic history lesson. At the same time there will be assessed on students’ expectations in this regard. Also There will be evaluated on problems and students’ expectations by making a questionnaire to the students who are studying in the Arabic theology program in Necmettin Erbakan University.

Keywords: Siyar, Islamic History, Arabic, Theology Faculty.

GİRİŞ

Türkiye’de şimdiye kadar yapılan çeşitli ilmî-akademik toplantı ve sempozyumlarda siyer, siyer yazıcılığı, İslâm tarihçiliği, İslâm tarihi kaynakları ve metodolojisi vb. ile ilgili bazı tebliğler sunulmuş, bu konularla ilgili çeşitli dergilerde makaleler kaleme alınmıştır. İslâm tarihi alanındaki diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında İslâm tarihi metodolojisi, tarih felsefesi, usûl ve literatürle ilgili araştırmaların yeterli olduğunu söylemek güçtür. Bu alanlarda yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır. Öte yandan Türkiye’de İlahiyat Fakülteleri ve İslâmî İlimler Fakültelerinde genelde 1. sınıf öğrencilerine okutulan Siyer dersi ile 1. sınıf 2. yarıyıl ve 2. sınıf öğrencilerine okutulan ve İslâm Tarihi-I, İslâm Tarihi-II derslerinin öğretimi sırasında karşılaşılan bazı problemler hakkında makaleler kaleme alınmış, tebliğ ve sunumlar yapılmıştır. Başlangıçta bu çalışmalardan birkaç tanesini burada zikretmek ve hakkında kısaca bilgi vermek uygun olacaktır.

1- Hüseyin Algül, “İlahiyat Fakültelerinde İslâm Tarihi Öğretiminde Tartışılması Gereken Hususlar”, *Yüksek Öğretimde Din Bilimleri Öğretimi Sempozyumu: 21-23 Ekim 1987*.

Bu bildirin sonuç kısmında şu teklifler dile getirilmiştir: “İslâm Tarihi dersinin 8 yarıyıldan 2’şer saat verilmesi, öğrencilere Arapça, Osmanlıca ve Batı dillerindeki eserlerle, arşivlerden nasıl yararlanılacağına öğretilmesi, İslâm Tarihinin ana dönemleriyle ilgili sağlam bir kaynak malumatının kazandırılması, bilhassa Siyer-i Nebi devri için Kur’an-ı Kerim ile hadisleri incelemenin önemini vurgulanması, öğrencilerin bu kaynaklardan bazılarını ulaşımlarının ve eserlerle tanışmalarının sağlanması, harita, şema, kroki, diya, video-film, kaset gibi alet ve dokümanlardan yararlanılması, İslâm Tarihi alanında İslâm dünyasında, ülkemizde ve Batı’da yayınlanan kayda değer ansiklopedi ve bunlara yazılan maddeler, makale, tez ve eserler hakkında aydınlatıcı bilgiler verilmesi vb...”.

2- Muhammad Abdul Jabbar Beg, “İslâm Tarihi Öğretiminin Problemleri”, çeviren: Mehmet Bahaüddin Varol, *İSTEM Dergisi*, 2003, cilt: I, sayı: 2, s. 209-222.

Muhammad Abdul Jabbar Beg’e göre İslâm tarihçileri günümüzde, temel kaynakların yanı sıra Ortadoğu dışındaki ülkelerde korunan nümismatik kanıtları, arşiv kayıtlarını, epigrafik kaynakları ve ilgili döneme ait diplomatik dökümanlar ile dünyadaki herhangi bir kütüphanede muhafaza edilen yayınlanmamış el yazmaları ve diğer dökümanları hesaba katmak zorundadır. Son zamanlarda İslâm şehirleri ve İslâm eserleriyle ilgili yeni arkeolojik raporlar ve bulgular İslâm Tarihçilerinin kullanımına

sunulmaktadır. Aynı şekilde İslâm Tarihi ile ilgili yeni birçok araştırma kaynakları bugün araştırmacıların ellerindedir. Bunlar *Index Islamicus*, *Index Iranicus*, *Studies on Early Islamic Papyri* gibi bibliyografik yayınlar ile *Historians of the Middle East* gibi kapsamlı kaynaklardır. Muhammad Abdul Jabbar Beg'e göre İslâm tarihi gelişmekte olan bir ilim dalıdır. Oryantalistlerin İslâm tarihi araştırmalarının alanını genişlettiklerini söylemek mümkündür. Genel anlamda milliyetçi tarih anlayışı millî bazı olayları kaydederken diğer bazılarını gözardı ederek seçici bir yaklaşıma meyleder. Böyle bir tavır tarihî gerçeklere terstir.

3- Adnan Demircan ve Şaban Öz'ün birlikte hazırladıkları ve 2014 yılında Diyarbakır'da yapılan İslâm Tarihçileri Koordinasyon Toplantısı'nda sundukları "Siyer Öğretiminin Bazı Sorunları ve Bir Müfredat Önerisi" adlı sunum.

Bu sunumda siyer öğretiminin temel problemleri yedi başlık altında incelenmiştir:

- 1- Program
- 2- Öğretim yöntemi
- 3- Öğrenciler
- 4- Öğretim elemanları
- 5- Peygamber algısı
- 6- Ders kitabı
- 7- Müfredat.

Siyer öğretiminin problemleri bu yedi başlık altında kısaca incelendikten sonra on dört haftalık ayrıntılı siyer müfredatı taslağı sunulmuştur. Bu çalışmanın sonuç kısmında kısaca şu görüşlere yer verilmiştir: "İlahiyat ve muadili fakülteler ile ön lisans ve lisans tamamlama programlarında okutulan Siyer dersinin kredisinin arttırılması, Hz. Peygamber, vahiy ve tarih ilişkisinin daha sağlıklı kurulabilmesi için gereklidir. Ancak bunun için gerek siyer derslerinin, gerekse İslâm Tarihi grubu derslerinin müfredatının ilahiyat öğretiminin altyapısını oluşturacak tarzda yapılandırılması gerekir. Böylece eğitimin ileriki dönemlerinde İslâm kültürü ve bilim tarihiyle ilgili derslerle karşılaşan öğrencilerin, problemleri daha iyi anlaması için temel oluşturulmuş olacaktır. Siyer öğretiminde bugün gelinen aşama önemli olmakla birlikte, din öğretiminin niteliğinin arttırılması için sağlıklı bir tarih algısının verilmesine duyulan ihtiyaç her geçen gün

artmaktadır. Bu da çağdaş imkânları da kullanarak siyer alanında kaliteli bir eğitim vermekle mümkün olabilir.”

4- Siyer Vakfı tarafından 2015-2017 yılları arasında düzenlenen dört adet siyer çalıştay ve bunların sonuç bildirgeleri. 2016 yılında yapılan *Lisans ve Lisansüstü Programlarda Okutulan Siyer Derslerine İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştay*ı sonuç bildirgesinde şu hususlar yer almaktadır:

1. Yeni kurulan bazı fakültelerde olduğu gibi, İslâm Tarihi Anabilim Dalına bağlı bulunan Siyer Bilim Dalının İlahiyat Fakültelerinde Siyer-i Nebî Anabilim Dalı haline getirilmelidir.

2. Lisans düzeyinde okutulan siyer derslerine ilişkin kredi ve ders materyali eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

3. Öğrencilere Hz. Peygamber’in hayatı, dönemi ve evrensel mesajının aktarılabilmesi için 2 kredilik Siyer dersi, 4 krediye çıkarılmalıdır.

4. Siyer öğretiminde romantik veya çatışmacı bir dil yerine, akademik bir dil tercih edilmelidir.

5. Siyer konuları çeşitlendirilmeli, ders materyalleri zenginleştirilmelidir.

6. Lisans-Lisansüstü programları Siyer derslerinde müfredat birliği sağlanması için çalışmalar yapılmalı; ders amaç, içerik ve kazanımları uyumlu hale getirilmelidir.

7. Siyer araştırmalarında kaynak ve usule dair eksikliklerin giderilmesine yönelik Siyer araştırmalarında usûl konulu çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

8. Lisansüstü öğrenim sürecinde Siyer alanında çalışacak öğrenciye, paket ders programı imkanı sağlanmalıdır.

9. Lisansüstü öğrencilerin kaynak dil eksikliklerinin giderilebilmesi için resmî ve sivil imkânlar sağlanmalıdır.

10. Ülkemizdeki Siyer çalışmalarının geliştirilmesi için kongre, sempozyum, panel ve çalıştay türü toplantılar düzenlenmelidir.

Görüldüğü gibi son otuz yılda yapılan çeşitli araştırmalarda ve sunulan tebliğlerde Siyer ve İslâm tarihi öğretiminde karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri hakkında bazı değerlendirmeler yapılarak teklifler sunulmuştur. Tüm bu ve buna benzer çalışmalar nitelikli ve ufuk açıcı araştırmalardır. Özellikle son üç yıl içinde Adnan Demircan ve Şaban Öz’ün hazırladıkları “*Siyer Öğretiminin Bazı Sorunları ve Bir Müfredat Önerisi*” adlı sunum ve Siyer Vakfı tarafından düzenlenen Siyer Çalıştayları’nın bu noktada önemli bir boşluğu doldurduğu açıktır. Ayrıca bu çalıştaylar kitaplaşmıştır. Lisans düzeyiyle

alakalı olan kısmı *Siyer Öğretimi Lisans ve Lisansüstü Düzeyi* başlığıyla 2016 yılında kitaplaşmıştır. Buna rağmen İslâm tarihi derslerinin öğretimi hakkında araştırma eksikliği göze çarpmaktadır.

I. Arapça İlahiyat Programlarında Siyer ve İslâm Tarihi Öğretimindeki Bazı Problemleri ve Öğrenci Beklentileri Üzerine

Ülkemizde İlahiyat fakülteleri uzun bir müddettir eğitim vermektedir. Bu eğitim Türkçe olarak gerçekleşmektedir. Türkiye üniversitelerinde oluşan bu yapı kendi geleneğini de oluşturarak çok sayıda alanında uzman insanların yetişmesine katkı sağlamıştır. Hatta bu yetişen uzmanların kaleme almış oldukları Türkçe eserler ilahiyat alanında bir literatürün oluşmasına da sebebiyet vermiştir. Ancak onlarca yıldır yetişen bu uzmanların çoğu çok iyi derecede bir batı dili bir doğu dili bilmesine rağmen kendileri için değer atfeden eserlerini Türkçe olarak kaleme aldıkları görülmektedir. Ayrıca bu insanların fakültelerinde derslerini Türkçe olarak vermekte ve yetiştirdikleri talebeleri de bilgilerini Türkçe anlatabilecek bir formasyon almaktadır.

Arapça İlahiyat programını tertipleleyen kadrolar dili Arapça olmayan ülkelerde İslâmî ilimleri Arapça öğretme tecrübesinin yaygınlaştırılmasını hedeflemekteler. Özellikle de ülkemizde çok sayıda Arap ülkelerinden âlim, akademisyen ve aydının bulunduğu bir ortamda bunu yaparak İlahiyat eğitimi ve bu eğitimden mezun olacak kadroların seviyesini yükseltmenin yollarını aramak amacı taşımaktadırlar.

Irak, Suriye, Yemen ve Mısır gibi ülkelerde İlahiyat eğitimi ya tamamen ya da kısmen durdurulmuş durumdadır. Müslümanlar bu boşluğu doldurmak zorundadır. İlahiyat eğitimde kesintinin oluşmaması için güvenliğin olduğu coğrafyalarda kaliteli ve derinlikli eğitim kurumlarının kurulması elzemdir. Bu meyanda Türkiye dünyanın dört bir tarafından talebe ve hocaların buluşacağı önemli bir adres olarak ön plana çıkmaktadır.

Son yıllarda hem ülke içinden hem ülke dışından gelen bir takım talepleri karşılamak amacıyla İngilizce ve Arapça İlahiyat programları açılmaya başlamıştır. Bu nedenle Arapça İslâmî ilimleri okumak amacıyla açılan programların bir tanesi de Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi bünyesinde hayata geçmiştir.

2017-2018 öğretim yılı itibarıyla hazırlık, 1. ve 2. sınıf düzeyinde öğrenciler tahsil görmektedir. % 100 Arapça olarak görülen dersler içinde İslâm Tarihi anabilim dalı tarafından verilen dersler de bulunmaktadır. Bu dersler 1. Dönem 2. Saat Siyer, 2. Dönem 4 saat İslâm Tarihi I, 3. Dönem 2 saat İslam Tarihi II, 4. Dönem 2 saat İslâm Medeniyet Tarihi olmak üzere

zorunlu derslerdir. Ayrıca gelecek senelerde anabilim dalımızda bulunan öğretim üyelerin uygun gördüğü kimi seçmeli dersler de açılacaktır.

Türkçe İlahiyat programının elli yılı aşkın bir tecrübeye sahip olmasından dolayı derslerin yapısının oturmuş bir özelliğe sahip olduğu görülür. Ancak Arapça İlahiyat programının yeni bir program olması sebebiyle tecrübesinin olmaması bir takım müphemlikleri de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle Yalova İslami İlimler Fakültesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nin ortaklaşa tertip ettiği *Arapça Konuşulmayan Ülkelerde İslâmî İlimlerin Arap Diliyle Öğretimi: Tecrübeler, Beklentiler ve Zorluklar* başlıklı uluslararası bir sempozyum 25-27 Mayıs 2015 tarihinde tertip edilmiştir.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Arapça ilahiyat Programında okumak da olan öğrencilere bir anket yapılarak bu programın içerisinde Siyer ve İslâm Tarihi dersinin mevcut durumunu betimlenmeye çalışılmıştır.

Bu ankete katılan öğrencilerin uyruklarına bakıldığı zaman; 1. sınıfta toplam 42 öğrenci bulunmakta bunlardan 30'u Türkiye, 5'i Suriye, 1'i Mısır, 1' Irak, 1'i Afganistan, 1'İran ve 1' Almanya'dandır. Sayılardan da anlaşılacağı üzere çoğunluk Türkiye'den olsa da çeşitli ülkelerden karma bir yapı olduğu gözlenmektedir.

2. sınıf öğrencilerine gelince ilk dönem olmaları hasebiyle hazırlık sınıfı muafiyet sınavını geçenlerden oluşmaktadır. Bu sınıfın sayısı 6 kişidir. Bunlardan 2'si Türkiye, 4'ü Suriyelidir.

Arapça İlahiyat programında okumakta olan öğrencilere kaynak kitap olarak dört dönem boyunca sırasıyla aşağıdaki kitaplar tavsiye edilmektedir.

1. Dönem: Muhammed el-Hudarî, *Nûrû'l-Yakîn*
2. Dönem: Muhammed Süheyl Takkuş, *Tarihu Hulefai'r-Raşidîn* yine aynı yazarın *Tarihu'd-Devleti'l-Ümeviyye*
3. Dönem: Muhammed Süheyl Takkuş, *Tarihu'd-Devleti'l-Abbâsiyye*
4. Dönem: Şevki Ebû Halîl, *Tarihu Hadâratî'l-İslâmiyye*

A. Arapça İlahiyatlarda Siyer ve İslâm Tarihi Öğretimi Anketi:

Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Arapça İlahiyat programında okuyan öğrencilere yapılan anket ve bu ankete verilen cevaplama yüzdeleri aşağıda verilmiştir:

Sevgili öğrenciler, bu anket Arapça İlahiyat Bölümünün mevcut durumunu betimlemek ve sizlerin düşüncelerini almak için hazırlanmıştır. Hiçbir soruyu boş bırakmamanız ve bütün sorulara içtenlikle cevap vermeniz çalışmanın faydalı sonuçlar verebilmesi açısından çok önemlidir. Cevaplandırmayı rahat yapabilmemiz için kimlik bilgileriniz istenmemektedir. Soruları cevaplarırken işaretleyeceğiniz seçeneğin üzerine (X) işareti koymanız yeterli olacaktır. Her bir soru için tek seçenek işaretleyiniz. Katkınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1. Yaşınız?

1	18 – 20	2	20 – 25	3	25 ve üzeri
---	---------	---	---------	---	-------------

2. Kaçınıcı sınıftasınız?

1	1. sınıf	2	2. sınıf	3	3. sınıf	4	4. sınıf
---	----------	---	----------	---	----------	---	----------

3. Uyruğunuz? (Lütfen yazınız)

4. Türkçe dışında hangi dilleri konuşabiliyorsunuz?

1	Arapça	2	Almanca	3	Fransızca
4	İngilizce	5	Farsça	6	Başka.....

5. Arapça İlahiyat Bölümüne başlamadan önce Arapça biliyor muydunuz?

1	Evet	2	Hayır	3	Kismen
---	------	---	-------	---	--------

6. Cevabınız evet ise Arapça'yı nereden öğrendiniz?

1	Geldiğim ülkede Arapça konuşuluyor	2	Arapça öğretim veren okullarda okudum
3	Özel kurslarda öğrendim	4	Başka.....

7. Arapça İlahiyat Bölümünü ilk nereden duydunuz?

1	İnternette	2	Yakın çevremden (aile, arkadaş, akraba gibi)
3	Ösym tarafından yayınlanan kılavuzdan	4	Başka

8. Niçin Arapça İlahiyatı tercih ettiniz? (Lütfen yazınız)

9. Arapça İlahiyat eğitiminizi tamamladığınızda nasıl bir gelecek bekliyorsunuz? (idealinizde ne var) (Lütfen yazınız)

10. Türkiye sizin için ne ifade ediyor?

1	Modern-Avrupalı bir ülke	2	Ortadoğu'nun en önemli ülkesi
3	İslam dünyasının lideri	4	Başka.....

11. En sevdiğiniz ders hangisidir? (Lütfen yazınız)

12. En çok zorlandığınız ders hangisidir? (Lütfen yazınız) ...

13. Ders kitapları dışında son bir ayda kaç Arapça kitap okudunuz?

14. Aşağıdaki ifadeler ile ilgili görüşleriniz nelerdir?		Kesinlikle Hayır	Hayır	Ne Evet Ne Hayır	Evet	Kesinlikle Evet
1	Arapça İlahiyat Fakültesi öncesi eğitiminizde ve ailenizde öğrendiğiniz Siyer'le ilgili bilgiler yeterli midir?	%8	%16	%48	%24	%4
2	Arapça İlahiyat Fakültelerindeki Siyer öğretimini yeterli buluyorsunuz?	%0	%4	%32	%56	%8
3	Siyer derslerinde öğretilen konularla önceki bilgileriniz arasında farklılıklar var mı?	%8	%32	%16	%32	%12
4	Sizce Siyer dersine giren öğretim üyelerinin dersin konularıyla ilgili yeterlilikleri iyi durumda mıdır?	%0	%4	%0	%56	%40
5	Sizce Siyer dersine giren öğretim üyelerinin dersi Arapça anlatma noktasında ilgili yeterlilikleri iyi durumda mıdır?	%0	%4	%20	%48	%28
6	Öğretim üyelerinin uzmanlık alanlarıyla ilgili konulara gereğinden fazla yer vermesi, diğer konulara daha az temas etmesi söz konusu mudur?	%20	%28	%28	%20	%4

7	Öğrencilerin dersle ilgileri ve motivasyonlarını sağlama açısından öğretim üyelerinin gayretleri var mıdır?	%4	%12	%32	%36	%16
8	Siyer ile ilgili derslerde takip edilen Arapça kitap/kitaplar sizce yeterli midir?	%4	%12	%40	%36	%8
9	Sizce derslerde tek bir kitaptan konuların anlatılması mı daha uygundur?	%4	%36	%24	%20	%16
10	Farklı kitaplardan karşılaştırmalı olarak derslerin yürütülmesi mi daha uygundur?	%8	%12	%20	%40	%16
11	Derste incelenen konularla ilgili öğretim üyelerinin kitap, tez, makale tavsiyeleri yeterli midir?	%0	%16	%32	%52	%0
12	Sizce Siyer dersinin kredisi yeterli midir?	%0	%8	%20	%48	%16
13	Derste ele alınan konularla ilgili değerlendirme, tahlil ve tenkitler yeterli midir?	%4	%0	%52	%32	%12
14	Öğrencilerin konularla ilgili sınıfta Arapça olarak makale anlatmaları, makale tahlil ve tenkidi uygulaması öğrenciyi Arapça konuşmaya itiyor mu?	%4	%8	%20	%40	%28
15	Derslerde görsel materyal kullanımı yapılıyor mu?	%4	%76	%20	%0	%0
16	Öğrenci olarak kütüphaneye müracaat etme ve literatür araştırması yapma alışkanlığınız yeterli midir?	%4	%32	%24	%20	%16
17	Ülkemizde Siyer ile ilgili yayınlar, kitap, tez, makale vb. akademik çalışmaları zaman kaybetmeden	%16	%16	%36	%28	%4

	ulaşabileceğiniz Bibliyografyalar, web siteleri, veri tabanları hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?					
18	Türkçe İlahiyat Bölümünde okuyan öğrencilerin derse sizden daha fazla vakıf olduğunu düşünüyor musunuz?	%12	%20	%16	%28	%24
19	Dersinizin Hocasının Türkçe İlahiyat Bölümünde daha başarılı ders anlatabileceğini düşünüyor musunuz?	%12	%4	%20	%44	%20
20	Hazırlık sınıfında alınan Arapça dersinin Siyer dersinde Hocanın ve dersin kitabının anlaşılması açısından yeterli olduğuna inanıyor musunuz?	%48	%32	%12	%4	%4

21. Bunlara ilave olarak kişisel görüş, düşünce ve teklifleriniz...

B. Sonuç-Değerlendirme

Yapılan bu ankete göre: **“Türkçe dışında hangi dilleri konuşabiliyorsunuz?”** Sorusuna ankete katılanların tamamı Arapça bildiğini söylerken %50’si Arapça dışında ikinci veya hatta dördüncü dilleri bildiklerini beyan etmişlerdir. Bilinen diller içerisinde %50 İngilizce bildiğini beyan ederken 2 öğrenci Farsça, 2 öğrenci Almanca, 1 öğrenci Peştunca ve Özbekçe bildiğini söylemektedir.

“Arapça İlahiyat Bölümüne başlamadan önce Arapça biliyor muydunuz?” % 15 Hayır, % 35 Evet cevabını verirken % 50’lik bir kesim Kısmen cevabını vermiştir. Kısmen cevabının verilmesindeki ana nedenin Türkiye’de okuyan öğrencilerin çoğunlukla İmam-Hatip kökenli olmaları sebebiyle böyle bir cevap verdiklerini tahmin etmekteyiz.

“Niçin Arapça İlahiyatı tercih ettiniz?” Bu soruya cevap yazan öğrencilerin % 44’i Arapça’yı daha iyi öğrenmek ve mezun olurken daha iyi bir Arapçayla mezun olmak istediğini ve bu nedenle Arapça İlahiyat bölümünü seçtiğini söylerken % 8 anadilinin bu seçimi yapmada etkili olduğunu belirtmiştir. Başka bir % 16’lık bir kesim ise yanlış tercih veya tercihlerini babası yapması sebebiyle bu programa geldiğini beyan etmiştir.

% 4'lük küçük bir kesim de Türkçe İlahiyata puanının yetmeyeceğini düşünerek bu programı tercih ettiğini söylemiştir.

“Arapça İlahiyat eğitiminizi tamamladığınızda nasıl bir gelecek bekliyorsunuz?” % 44'lük bir kesim Arapçayı iyi bir şekilde konuşup yazabilecek düzeyde mezun olmayı hedeflemektedir. % 16'lık bir kesim ise akademisyen olmayı umduğunu ifade ederken % 8 mezun olunca tercümanlık yapmayı planladığını söylemiştir. Yine % 8'lik bir kesim mezun olunca insanlara faydalı olabilmek için bir şeyler yapmayı planladığını söylerken % 24'lük bir kesim ise nasıl bir gelecek sorusuna bunu paylaşmak istemediğini beyan etmiştir.

“En sevdiğiniz ders hangisidir?” Bu soruya öğrencilerin % 45'i Siyer ve İslam Tarihi dersi cevabını yazmıştır.

“En çok zorlandığınız ders hangisidir?” % 45 İslam Edebiyatı Tarihi cevabını verirken hiçbir öğrencinin Siyer ve İslam Tarihi dememesi dikkate şayan bir konudur.

Sonuç olarak Siyer ve İslam Tarihi dersi özelinde yapılan bu anket çalışması belli aralıklarla tekrarlanarak öğrenci beklentileri ölçülmelidir. Böylece anabilim dalı öğretim üyeleri tarafından takip edilecek derslere dair bir perspektif sunmasının yanı sıra hem öğrenci hem öğretim üyesi açısından derslerin daha verimli geçmesi için planlamanın daha kolay yapılmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Algül, Hüseyin, “İlahiyat Fakültelerinde İslâm Tarihi Öğretiminde Tartışılması Gereken Hususlar”, *Yüksek Öğretimde Din Bilimleri Öğretimi Sempozyumu: 21-23 Ekim 1987*, amsun, 1988, s. 335-34

Muhammad Abdul Jabbar Beg, “İslâm Tarihi Öğretiminin Problemleri”, çeviren: Mehmet Bahaüddin Varol, *İSTEM*, 2003, cilt: I, sayı: 2, s. 209-222.

Siyer Öğretimi Lisans ve Lisansüstü Öğretim Düzeyi, İstanbul, 2016.

Arapça Konuşulmayan Ülkelerde İslami İlimlerin Arap Diliyle Öğretimi: Tecrübeler, Beklentiler ve Zorluklar İstanbul, 2016.

Muhammed el-Hudarî, *Nûrû'l-Yakîn*, Beyrut, 2017.

Muhammed Süheyl Takkuş, *Tarihu Hulefai'r-Raşidîn*, Beyrut, 2011.

Muhammed Süheyl Takkuş, *Tarihu'd- Devleti'l-Ümeviyye*, Beyrut, 2010.

Muhammed Süheyl Takkuş, *Tarihu'd- Devleti'l-Abbâsiyye*, Beyrut, 2009.

Şevki Ebû Halîl, *Tarihu Hadâratî'l-İslâmiyye*, Beyrut, 2008.

Fayda, Mustafa. "Siyer Dersi Öğretimi Üzerine Bazı Düşünceler", *Din Öğretimi ve Din Hizmetleri Semineri (8-10 Nisan 1988)*, Ankara, 1991, s. 255-257.

Varol, M. Bahaüddin, "Dijital Ortamda Siyer Anlatım ve Öğretimi: (Tespitler-Problemler-Teklifler)", *Siret Sempozyumu I: Türkiye'de Siret Yazıcılığı*, Ankara, 2012, s. 523-543